

NOVA GORICA - **Sindikatazbestnih bolnikov**

Zatika se pri izvajanju azbestnega zakona »Bolniki bodo še v večjem številu umirali«

Katja Munih

Čeprav sta minili dobri dve leti, odkar je v Sloveniji stopil v veljavo noveliran zakon o odpravljanju posledic dela z azbestom, ki je sicer podprl prizadevanja **Sindikata azbestnih** bolnikov Slovenije (SABS) po ustrežnejši zdravstveni, kot tudi socialni varnosti delavcev izpostavljenih azbestu, pri omenjenem sindikatu opozarjajo, da se v praksi zatika na več ravneh. Zatika se pri izplačevanju odškodnin, vse pogosteje se v postopkih ocenjevanja preostale delazmožnosti azbestnih bolnikov ne štiti njihovega preostalega zdravja. »To pa za obravnavano populacijo bolnikov pomeni, da bodo v nadaljevanju še v večjem številu obolevali in umirali za pljučnim rakom,« je prepričan Bojan Goljevšček, predsednik zveze SABS.

Jure Srkoj je eden od slovenskih odvetnikov, ki zastopa azbestne bolnike. Zastopa dvanajst strank, od teh so štirje v dobrem letu dni že umrli. »Pravica in odločanje za te ljudi se vleče že nekaj let. Za tiste, ki je niso dočakali, je zaman. V skladu z zakonom odškodnina sicer pripada tudi dedičem, a je prvenstveno namenjena tistim ljudem, ki zelo trpijo zaradi azbestnih bolezni, da si z njeno pomočjo olajšajo življenje. Praviloma so to ljudje z nizko izobrazbo in nizkimi dohodki,« opozarja odvetnik. Pridobivanje pravice do odškodnine pa še zdaleč ni preprosto, v nekaterih primerih državni organi gle-

de tega celo nerazumno odločajo. Zatika pa se predvsem na treh ravneh. Ko komisija vlade na podlagi izvedenskega mnenja odloči, da azbestnemu bolniku pripada odškodnina, mora del le-te izplačati država, del pa delodajalec. »V sedanjem trenutku se delodajalci izredno pogosto izogibajo priznanju, da je delavec pri njih zbolel, čeprav je očitno, da je delal z azbestom, in to izhaja iz odločbe komisije,« opozarja odvetnik. Tako podjetja so po njegovih besedah Fenolit pri Borovnici, portoroška Splošna plovba, Creina Kranj in železarna Jesenice. Drugo, kar se je krivično uveljavilo v praksi, pa je, da je nekomu, ki ima sicer več priznanih bolezni, povezanih z azbestom, komisija odloči, da se mu prizna odškodnina samo za tisto bolezen, ki je po posebnem pravilniku sprejeta na podlagi zakona, do katere je azbestni bolnik upravičen. Tako se dogaja, da nekdo, ki ima priznane, denimo, tri bolezni, povezane z azbestom, dobi enako odškodnino kot nekdo, ki ima eno. »Tu še nimamo prakse vrhovnega sodišča, vsa ostala sodišča pa so doslej pritrjevala taki praksi,« je zgrožen Srkoj. »Tretji problem pa je naslednji: azbestni bolniki, ki imajo priznane **poklicne bolezni**, imajo številne zdravstvene težave: bolečine pod rebri, težko dihanje, piska jim v pljučih, hitreje se utrudijo ... Zato so pri svojem delovanju močno ovirani. Praviloma pa izvedenski organi pri zavodu za pokojninsko

in invalidsko zavarovanje ne priznajo invalidnosti, praviloma tudi v pritožbenem postopku ne priznavajo invalidnosti!« še pojasnjuje odvetnik.

O zadnjem zgovorno priča naslednji primer mlajšega moškega z goriškega, mizarja, ki ima težave z dvema boleznima: prva je degenerativne narave, druga je azbestna bolezen, ki mu je priznana kot **poklicna bolezen**. Na Zavodu za invalidsko in pokojninsko zavarovanje (ZPIZ) je sprožil postopek ocene zmožnosti za delo, ker mu je goriški zavod izdal odločbo, v kateri ima priznano tretjo kategorijo invalidnosti, a ne zaradi **poklicne bolezni**, zgolj zaradi prve. Kar pa gospodu ne rešuje problema v celoti, saj je azbestni bolnik in mu je zato treba zagotoviti varno in zdravo delovno mesto. Sedaj dela kot mizar in je dnevno v stiku s toplimi, laki, lepili in podobnim. Na odločbo se je pritožil, drugostopenjski organ ZPIZ-a pa mu je potem odvzel še tisto prvotno priznano invalidnost. »Zadeva se je nadaljevala na delovnem sodišču, kjer se je na predlog odvetnika prizadete stranke določilo sodnega izvedenca, ki je izdal grozljivo izvedensko mnenje: prizadetega azbestnega bolnika obravnava kot zdravega in ugotavlja, da ta delavec lahko opravlja svoje delo brez nevarnosti tudi naprej. Jasno je, da tožba v tem primeru pade!« ogorčen povzema primer člana njihovega sindikata Goljevšček.

B. Goljevšček K.M.

J. Srkoj

K.M.